

УДК 378.14

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ТУРИЗМУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

кандидат педагогічних наук, Лоїк Г. Б.

відокремлений підрозділ Львівська філія Київського національного
університету культури і мистецтва, Україна, Львів

У статті визначено основні завдання інформаційно-комунікаційних технологій навчання, розглянуто напрями впровадження їх у фахову підготовку майбутніх менеджерів туризму саме: вивчення апаратного та програмного забезпечення туристичного офісу; формування навичок із автоматизації роботи туристичного агентства; вивчення методики і стратегії рекламної діяльності, формування навичок по організації туристичного бізнесу в Internet; вивчення методики роботи з інформаційно-пошуковими системами.

Ключові слова: освітні технології, інноваційні технології, інформаційно-комунікаційні технології, фахова підготовка, професійна компетентність.

Подготовка будущих менеджеров туризма средствами информационно-коммуникационных технологий

кандидат педагогических наук Лоик Б., Подготовка будущих менеджеров туризма средствами информационно-коммуникационных технологий/ обособленное подразделение Львовский филиал Киевского национального университета культуры и искусства, Украина, Львов

В статье определены основные задачи информационно-коммуникационных технологий обучения; рассмотрены направления внедрения их в профессиональную подготовку будущих менеджеров туризм, а именно: изучение аппаратного и программного обеспечения туристического агентства; формирование навыков по автоматизации работы туристического агентства; изучение методики и стратегии рекламной деятельности, формирование навыков по организации туристического бизнеса

в Internet; изучение методики работы с информационно-поисковыми системами.

Ключевые слова: образовательные технологии, инновационные технологии, информационно-коммуникационные технологии, профессиональная подготовка, профессиональная компетентность.

PhD in Pedagogical sciences Loyik H. B. The training of the future tourism managers with the means of information and communication technologies/ Lviv affiliate separate department of Kyiv National University of Culture and Arts of Ukraine

The article determines the main tasks of Information and Communication Technologies study and reviews their implementation tendencies into a professional training for future tourism managers, for instance: exploring tourist office hardware and software; forming the travel agency work automation skills; study advertising methods and strategies, forming the skills to organize tourist business on the Internet; study the methods of work with information search engines.

Keywords: educational technology, innovative technology, ICT, professional training, professional competence.

Найважливішим завданням реформування освіти в Україні є підготовка висококваліфікованого фахівця, освіченої, творчої особистості, формування її фізичного й морального здоров'я. Так, специфікою сфери діяльності фахівця з менеджменту у сфері туристичного бізнесу є багатоаспектний характер за видами діяльності, особливості технології виробництва комплексного туристичного продукту в різних сегментах ринку та високий рівень комунікативних зв'язків.

Традиційна система навчання, яка розрахована на усереднену особистість, вже не відповідає поставленому завданню. Вирішення цієї проблеми передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту й методів навчально-виховного процесу, ефективним засобом формування особистості в такому випадку стають освітні технології, а продуктом діяльності – особистість

випускника вищого навчального закладу, який має бути компетентним не лише в професійній галузі, але й мати активну життєву позицію, високий рівень громадянської свідомості, бути компетентним при вирішенні будь-яких завдань, які ставить перед ним життя. І освітнім інноваційним технологіям навчання у цьому процесі надається особливого значення.

Інноваційна педагогічна діяльність пов'язана з відмовою від відомих штампів, стереотипів у навчанні, вихованні та розвитку особистості учня, створює нові нормативи особистісно-творчої, індивідуально спрямованої діяльності педагога, розробляє педагогічні технології, що реалізуються в цій діяльності. Особливо важливим це стає сьогодні, коли важливим пріоритетом державної політики на ринку праці є оптимізація професійної підготовки населення з акцентуванням не на оцінці процесу навчання, а на результаті, не на тривалості навчання, а на його якості [1, с. 17].

Серед сучасних освітніх технологій у вищих навчальних закладах усього світу особливе місце займають інформаційно-комунікаційні. Необхідність їх впровадження в навчальний процес не викликає сумнівів, оскільки інформаційні технології є одним із найважливіших засобів підвищення інтелектуального рівня людини, якісного покращення підготовки майбутніх фахівців.

Дослідженню впровадження інноваційних технологій у професійну підготовку майбутніх фахівців приділяється належна увага, зокрема: систематизацію, аналіз та використання освітніх інновацій, теоретико-методологічні аспекти, сутність, структура і критерії їх оцінки викладено в роботах К. Ангеловски, В. Беспалька, Л. Буркової, Н. Буги, В. Кременя, Л. Штефан, Г. Сазоненко, С. Сисоєвої; проблеми організаційно-методичного забезпечення інноваційних процесів у вищій освіті розглядали А. Алексюк, М. Аузіна, В. Бондар, І. Галиця, Б. Гречаник, І. Дичківська, Н. Буга, Д. Алфімов; впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальні заклади вивчали В. Биков, Л. Брескіна, А. Звягіна, В. Зіяутдінов, М. Жалдак, О. Ключко, Н. Морзе, І. Прокопенко, М. Пшукова,

О. Співаковський; успішності використання інформаційних технологій у туризмі присвячено наукові розробки Г. Галузинського, М. Єфремова, М. Желєні, А. Левкова, С. Мельниченко, Г. Папирян, М. Скопень, Т. Ткаченко, Ф. Уллаха, М. Хаммера.

У статті розглянемо ефективні напрями впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у фахову підготовку майбутніх менеджерів туризму.

Основними завданнями інформаційно-комунікаційних технологій навчання є: інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості; системна інтеграція галузей знань; розвиток творчого потенціалу студентів, їх здібностей до комунікативної діяльності; формування інформаційної культури; розвиток експериментально-дослідницької діяльності та культури навчальної діяльності; реалізація соціального замовлення, обумовленого інформатизацією сучасного суспільства – надання майбутнім фахівців умінь і навиків у галузі інформатики та обчислювальної техніки, підготовка користувачів засобів нових інформаційних технологій [2, с.36].

Педагогічний зміст інформаційно-комунікаційних освітніх технологій ґрунтується на таких принципах:

- індивідуалізації навчання;
- розвивального навчання;
- поєднання педагогічної теорії з практикою;
- креативності, тобто орієнтації на творчий потенціал студентів у навчанні [3, с.67].

Включення до професійної компетентності менеджерів туристичної галузі інформаційно-комунікаційної компетентності вимагає включення до змісту процесу навчання наступних напрямів, без яких утрудняється як подальше навчання, так і майбутня професійна діяльність:

- а) вивчення апаратного та програмного забезпечення туристичного офісу;

б) формування навичок із автоматизації роботи туристичного агентства (документообіг, взаємовідносини з клієнтами та туроператорами, бухгалтерія, статистика);

в) вивчення методики і стратегії рекламної діяльності в Internet;

г) формування навичок по організації туристичного бізнесу в Internet;

д) вивчення методики роботи з інформаційно-пошуковими системами.

Використання універсальних програмних комплексів типу Power Point і Microsoft Office дозволяє як оптимізувати загальний навчальний процес, так і створювати якісні навчальні матеріали для реалізації конкретних навчальних завдань. Наприклад, в якості підсумкового завдання студентам пропонується підготувати доповіді двома-трьома мовами, які присвячено історичним пам'яткам та унікальним місцям певної туристичної зони. Всі студентські доповіді супроводжуються презентаціями, які виконано в програмі Power Point, що дає низку переваг, а саме:

- поєднання різноманітної текстової аудіонаочності і відеонаочності; можливість використання презентації як своєрідної інтерактивної, мультимедійної дошки, яка дозволяє більш наочно семантизувати новий матеріал;

- можливість використання окремих слайдів в якості роздавального матеріалу (опори, таблиці, діаграми, графіки, схеми, колажі та ін);

- можливість управління увагою слухачів завдяки ефектів анімації та гіперпосилань [4, с.132].

Комп'ютерні системи навчального призначення надають можливість диференціювати процес навчання, застосовувати індивідуальний підхід, контролювати особистість із діагностикою помилок та здійснювати зворотний зв'язок, забезпечувати самоконтроль і самокоригування навчально-пізнавальної діяльності; скорочувати час навчання за рахунок виконання комп'ютером складних обчислень; демонструвати візуальну навчальну інформацію; моделювати й імітувати процеси і явища, проводити лабораторні роботи,

експерименти й дослідження в умовах віртуальної реальності; прищеплювати вміння приймати рішення тощо.

Взагалі, сучасний рівень комп'ютерної техніки та спеціалізованих програмних продуктів відкриває широкі можливості для їх застосування з метою вдосконалення фахової підготовки та сприятиме підвищенню якості освіти студентів у тому числі за рахунок своєї гнучкості та широких можливостей по розробці комплексних рішень.

Так, інформаційно-комунікаційні технології дозволяють їх інтеграцію в інші освітні технології з відповідним зростанням ефективності навчального процесу. Наприклад, "інформаційно-комунікаційна модульна" технологія розроблена за рахунок комбінації інформаційно-комунікаційних та модульних, де перші забезпечують комп'ютерну підтримку навчання, а другі спрямовані на його індивідуалізацію [5].

Науковці Р. Брик, М. Пальчук досліджували ефективність застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у комплексі з ігровими в процесі навчання на рівні фахівців для сфери туризму (засобами реальних та віртуальних професійно-симулятивних ситуацій та ігор) [6; 7, с. 408]. Наприклад, за допомогою інтернет-технологій, технологій мультимедіа, спеціальних програмних продуктів можливе: проведення практичних занять в обладнаних аудиторіях-модулях за напрямками "інформцентр", "митниця", "готель" тощо; синтез інформаційно-комунікаційних та ігрових технологій у вигляді навчальних та виробничих тренінгів або спеціальних ситуаційних вправ (кейсів) [8, с. 45].

Зазначимо, що класична система навчання у вищих навчальних закладах не розрахована на розвиток особистості випускника-майбутнього фахівця, освітні стандарти дуже усереднені, що веде до негативних наслідків, серед яких невміння випускників застосовувати отримані знання на практиці, у реальній ситуації. Дійсність вимагає іншого – суспільству потрібні грамотні професіонали, що вміють як працювати в команді, так і самостійно знаходити вирішення проблем, вміють отримані рішення впроваджувати у життя. А це

означає, що вищій школі потрібне реальне впровадження нових методів, нових технологій навчання, серед яких не останнє місце займають інформаційно-комунікаційні технології.

Їх використання на заняттях і у позаурочній діяльності підвищує пізнавальну активність і мотивацію студентів, дозволяє реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечує інтенсифікацію процесу навчання та самостійної діяльності студентів. ІКТ дозволяють перейти від репродуктивних форм навчальної діяльності до самостійних, творчих видів роботи. При цьому спостерігається зростання професійної майстерності та фахової компетентності студентів-майбутніх менеджерів туризму, відслідковується формування сучасного стилю мислення з його характерними ознаками (креативністю, системністю, гнучкістю, динамізмом, перспективністю, об'єктивністю, концептуальністю) на рівні особистості фахівця.

Але слід враховувати, що жодна освітня технологія не може розглядатися як універсальна. Організація навчального процесу в сучасних умовах вимагає поєднання різних технологій, творчого підходу до їх використання, а також створення нових навчальних технологій.

Література:

- 1. Проблеми формування змісту освіти в умовах ступеневої підготовки фахівців // Матеріали Всеукраїнського семінару (4-5 лютого 2003 р.) [відп.ред. Л.Д.Кришемінська]. – К.: Київ.нац.торг.-екон.ун-т, 2003. – 84 с.*
- 2. Перспективні освітні технології: науково-методичний посібник / за ред. Г. С. Сазоненко. – К., 2000. – 560 с.*
- 3. Олексенко В. М. Ефективні шляхи вдосконалення змісту і форм підготовки спеціалістів ВНЗ / В'ячеслав Михайлович Олексенко // Вища освіта України. – 2004. – №2. – С.66-70.*

4. Педагогіка туризму: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [В. К. Федорченко, Н. А. Фоменко, М. І. Скрипник, Г. С. Цехмістрової]. – К.: Видавничий дім "Слово", 2004. – 296 с.

5. Лук'янова Л. Б. Екологічна освіта у професійно-технічних навчальних закладах: теоретичний і практичний аспекти: монографія / Лариса Борисівна Лук'янова. – К.: Міленіум, 2006. – 252 с.

6. Брик Р. С. Формування професійної компетентності майбутніх працівників сфери туризму в професійно-технічних навчальних закладах засобами інформаційних технологій: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Роман Степанович Брик. – К., 2011. – 20 с.

7. Пальчук М. И. Психолого-педагогические аспекты профессионального образования в сфере туризма / Марина Ивановна Пальчук // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди": наук.-теорет. збір. Спец. вип. Педагогіка. – Тернопіль: Видавництво Астон, 2006. – С. 406-415.

8. Федорченко В. К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: монографія / Володимир Кирилович Федорченко [за ред. Н.Г.Ничкало]. – К.: Видавничий дім "Слово", 2004. – 472 с.

References:

1. Problemi formuvannya zmistu osviti v umovakh stupenevoi pidgotovki fakhivtsiv // Materiali Vseukraïnskogo seminaru (4-5 lyutogo 2003 r.) [vidp.red. L.D.Krisheminska]. – K.: Kïiv.nats.torg.-ekon.un-t, 2003. – 84 s.

2. Perspektivni osvitni tekhnologii: naukovu-metodichniy posibnik / za red. G. S. Sazonenko. – K., 2000. – 560 s.

3. Oleksenko V. M. Yefektivni shlyakhi vdoskonalennya zmistu i form pidgotovki spetsialistiv VNZ / V'yacheslav Mikhaylovich Oleksenko // Vishcha osvita Ukraïni. – 2004. – №2. – S.66-70.

4. *Pedagogika turizmu: navch. posib. dlya stud. vishch. navch. zakl. / [V. K. Fedorchenko, N. A. Fomenko, M. I. Skripnik, G. S. Tsekhmistrovoi]. – K.: Vidavnychiy dim "Slovo", 2004. – 296 s.*

5. *Luk'yanova L. B. Yekologichna osvita u profesiyno-tekhnichnikh navchalnikh zakladakh: teoretichniy i praktichniy aspekti: monografiya / Larisa Borisivna Luk'yanova. – K.: Milenium, 2006. – 252 s.*

6. *Brik R. S. Formuvannya profesiynoi kompetentnosti maybutnikh pratsivnikov sferi turizmu v profesiyno-tekhnichnikh navchalnikh zakladakh zasobami informatsiynikh tekhnologiy: avtoref. dis. kand. ped. nauk: spets. 13.00.04 "Teoriya i metodika profesiynoi osviti" / Roman Stepanovich Brik. – K., 2011. – 20 s.*

7. *Palchuk M. I. Psikhologo-pedagogicheskie aspekty professionalnogo obrazovaniya v sfere turizma / Marina Ivanovna Palchuk // Gumanitarniy visnik Derzhavnogo vishchogo navchalnogo zakladu "Pereyaslav-Khmelnitskiy derzhavniy pedagogichniy universitet im.G.Skovorodi": nauk.-teoret. zbir. Spets. vip. Pedagogika. – Ternopil: Vidavnitstvo Aston, 2006. – S. 406-415.*

8. *Fedorchenko V. K. Teoretichni ta metodichni zasadi pidgotovki fakhivtsiv dlya sferi turizmu: monografiya / Volodimir Kirilovich Fedorchenko [za red. N.G.Nichkalo]. – K.: Vidavnychiy dim "Slovo", 2004. – 472 s.*